

สัปดาห์ความตระหนักรู้เรื่องยาต้านจุลชีพโลก พ.ศ. 2565

สัปดาห์ความตระหนักรู้เรื่องยาต้านจุลชีพโลก (World Antimicrobial Awareness Week, WAAW) จัดขึ้นในช่วงวันที่ 18-24 พฤศจิกายนของทุกปีโดยมีธีม (theme) แตกต่างกันไปในแต่ละปี สำหรับ พ.ศ. 2565 นี้ ธีมคือ “การป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพพร้อมกัน (Preventing Antimicrobial Resistance Together)” โดยยังคงใช้คำขวัญเดิม คือ “ยาต้านจุลชีพ ต้องใช้อย่างระมัดระวัง (Antimicrobials: Handle with Care)” องค์การอนามัยโลก (World Health Organisation, WHO) ได้เรียกร้องให้ทุกภาคส่วนส่งเสริมการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างรอบคอบและเสริมความแข็งแกร่งของมาตรการป้องกันที่พยายามแก้ไขปัญหาคาการดื้อยาต้านจุลชีพ โดยทำงานร่วมกันผ่านทางวิธีการสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health) วิธีการแบบองค์รวมนี้ยอมรับว่า สุขภาพสัตว์ มนุษย์ พืชและสิ่งแวดล้อมเข้าด้วยกัน และพึ่งพากันอย่างหนีไม่พ้น

บทความฉบับนี้ขอแนะนำเสนอการศึกษาเกี่ยวกับความตระหนักรู้เรื่องยาต้านจุลชีพที่ดีพิมพ์ในปีนี้แทนการแจ้งเกี่ยวกับกิจกรรมในสัปดาห์ความตระหนักรู้เรื่องยาต้านจุลชีพโลก เนื่องจาก ณ เวลาที่เขียนบทความ ดูเหมือนจะมีกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมอยู่น้อย

การศึกษาชิ้นหนึ่งสำรวจแพทย์ชาวโปแลนด์ที่เข้าร่วมหลักสูตรความชำนาญเฉพาะวิชา ณ ศูนย์แพทยศาสตรศึกษาในระดับหลังปริญญา ในกรุงวอร์ซอ ประเทศโปแลนด์ ในช่วงเดือนตุลาคม 2562 ถึง มีนาคม 2563 ข้อมูลได้มาจากแพทย์ 504 คน ที่มีอายุ 25-59 ปี หรือเฉลี่ย 32.8 ± 5.9 ปี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสตรี (65%) พบว่า แพทย์ส่วนใหญ่ (78%) ส่งยาปฏิชีวนะอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง แพทย์ระบุว่าแนวทางปฏิบัติทางคลินิกต่างๆ เป็นแหล่งทรัพยากรที่ได้อาศัยดูบ่อยที่สุดในการดูแลรักษาการติดเชื้อ (90%) แต่ประสบการณ์ทางคลินิกก็สำคัญด้วย โดยรวมแล้วผู้ตอบแบบสำรวจ 54% จำได้ว่าได้รับข้อมูลเรื่องการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรอบคอบภายในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งส่วนหนึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมอง (56%) และแนวปฏิบัติ (42%) แพทย์ไม่เห็นด้วยว่าโครงการรณรงค์ระดับชาติเป็นการส่งเสริมการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรอบคอบที่ดี (75%) หรือได้ผล (61%) แพทย์เพียง 40% ทราบถึงการรณรงค์ระดับชาติที่ส่งเสริมการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างรับผิดชอบ 24% เคยได้ยินเรื่องวันตระหนักรู้ต่อปฏิชีวนะแห่งยุโรป (European Antibiotic Awareness Day) และเพียง 20% ทราบเกี่ยวกับสัปดาห์ความตระหนักรู้เรื่องยาต้านจุลชีพโลก สรุปก็คือ แพทย์ผู้สั่งยาอาศัยแนวทางปฏิบัติทางคลินิกและประสบการณ์ของตนเองเป็นแหล่งทรัพยากรสำหรับการใช้ยาปฏิชีวนะบ่อยที่สุด จึงควรทำให้ความตระหนักรู้ของแพทย์เกี่ยวกับทรัพยากรอื่นที่มีอยู่และรณรงค์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาปฏิชีวนะและการดื้อยาปฏิชีวนะให้มากขึ้น

บทความอีกชิ้นหนึ่งกล่าวถึง Students Against Superbugs (SAS) Africa ที่ต้องการให้ความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับอันตรายของการดื้อยาปฏิชีวนะและความจำเป็นที่จะต้องมีการป้องกัน โดยทำผ่านทางโปรแกรมต่างๆ ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการให้บริการหรือดูแลแบบเสมือนและทางกายภาพ การวิจัยและนวัตกรรม การมีส่วนร่วมกับชุมชน การวิจัยและพัฒนา การมีส่วนร่วมในสัปดาห์ความตระหนักรู้เรื่องยาต้านจุลชีพโลก โปรแกรมการใช้เทคนิคในรูปแบบของเกมเพื่อเป็นสิ่งที่ช่วยในการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับการดื้อยาต้านจุลชีพ โปรแกรมนักเขียนเรื่องการดื้อยาต้านจุลชีพและครีเอเตอร์สำหรับเนื้อหาต่างๆ และโครงการ “know something about antimicrobial resistance” SAS Africa นี้เป็นความคิดริเริ่มที่ขับเคลื่อนโดยนักเรียนนักศึกษาภายใต้คำแนะนำของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ ซึ่งพยายามที่จะบรรเทาภัยคุกคามจากการดื้อยาต้านจุลชีพในชุมชนแอฟริกันโดยใช้วิธีการสุขภาพหนึ่งเดียว พร้อมมุ่งความสนใจอย่างมากไปที่พื้นที่ชนบทและชุมชนเมืองแบบที่ไม่เป็นทางการ โดยให้

อำนาจแก่เยาวชนทั่วแอฟริกาให้เป็นผู้แทนในการต่อสู้กับการดื้อยาต้านจุลชีพ เยาวชนถือเป็นประชากรส่วนใหญ่ และจะเป็นผู้นำและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียระดับโลกในอนาคต การมีส่วนร่วมเชิงรุกจะมีบทบาทอย่างมากในการช่วยลดภาระสุขภาพลง การที่เยาวชนได้รับการทำให้ตระหนักรู้ถึงเรื่องนี้เร็วพอและได้รับการพุ่มพักให้ช่วยส่งผ่านความรู้ ทักษะคติและแนวปฏิบัติที่เหมาะสมไปสู่ชุมชนของตนนั้นเป็นสิ่งจำเป็น

การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโควิด-19 (coronavirus disease 2019, COVID-19) ที่วิเคราะห์ข้อมูลภูมิลักษณ์ดิสในประเทศอิตาลีในช่วงพ.ศ.2559 ถึง 2564 มีการวิเคราะห์จุดเปลี่ยน (join point) เพื่อประเมินว่าโครงการรณรงค์ประจำปีและการระบาดไปทั่วของโควิด-19 มีผลต่อความสนใจของประชาชนทั่วไปในด้านยาต้านจุลชีพ การดื้อยาต้านจุลชีพ สุขอนามัยของมือและการใช้สารฆ่าเชื้อหรือไม่ อย่างไรก็ตาม พบว่า สำหรับคำศัพท์ว่า “antimicrobial” และ “antimicrobial resistance” นั้นไม่พบจุดเปลี่ยนในช่วงสัปดาห์ความตระหนักรู้เรื่องยาต้านจุลชีพโลก ในทำนองเดียวกัน ความสนใจโควิด-19 ของประชาชนดูเหมือนจะไม่ได้เปลี่ยนไปในช่วงสัปดาห์ดังกล่าว คำว่า “handwashing” ก็ไม่พบจุดเปลี่ยนในช่วงวันสุขอนามัยมือโลก (World Hand Hygiene Day) หรือวันล้างมือโลก (Global Handwashing Day) แต่มีการสังเกตพบจุดเปลี่ยน 3 จุด ในช่วงที่ความสนใจสูงสุดเมื่อเดือนมีนาคม 2563 หลังจากเริ่มเกิดสถานการณ์โควิด-19 ผลที่เทียบเคียงกันได้พบกับคำว่า “disinfectant” ด้วย ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า โครงการรณรงค์ประจำปีมีอิทธิพลแค่พอประมาณและไม่ยาวนานต่อความสนใจของประชาชนทั่วไปในเรื่องการดื้อยาต้านจุลชีพและมาตรการป้องกัน ดังนั้นจึงควรออกแบบนโยบายกลยุทธ์และมาตรการใหม่และนำมาประชาสัมพันธ์เรื่องการป้องกันการดื้อยาต้านจุลชีพในยุคโควิด-19 ให้ดีขึ้นกว่าเดิม

เอกสารอ้างอิง

1. นียดา เกียรติยิ่งอังคสิ. สัปดาห์รู้รักษ์ ตระหนักใช้ยาต้านจุลชีพ ปี 2020. ยาวิพากษ์ 2563;12 (46): 2-3.
2. Food and Agricultural Organisation. World Antimicrobial Awareness Week. Accessed on October 11, 2022. Available from <https://www.fao.org/antimicrobial-resistance/world-antimicrobial-awareness-week/en/>.
3. Maugeri A, Barchitta M, Basile G, Agodi A. How COVID-19 has influenced public interest in antimicrobials, antimicrobial resistance and related preventive measures: a Google Trends analysis of Italian data. *Antibiotics (Basel)* 2022;11 (3):379.
4. Nkaiwuateti J. Students Against Superbugs (SAS) Africa. *ACS Infect Dis* 2022;8 (7):1204-6.
5. Rostkowska OM, Raczkiwicz D, Knap-Wielgus W, Zgliczyński WS. Polish medical doctors' opinions on available resources and information campaigns concerning antibiotics and antibiotic resistance, a cross-sectional study. *Antibiotics (Basel)* 2022;11 (7):882.
6. Students Against Superbugs Africa. Who are we. Accessed on October 12, 2022. Available from <https://www.studentsagainstsbugs.org/>.
7. World Health Organisation. Preventing Antimicrobial Resistance Together. Accessed on October 11, 2022. Available from <https://www.who.int/campaigns/world-antimicrobial-awareness-week/2022>.
8. World Organisation for Animal Health. Preventing antimicrobial resistance together: The Quadripartite announce the new theme of World Antimicrobial Awareness Week 2022. Accessed on October 11, 2022. Available from <https://www.woah.org/en/event/world-antimicrobial-awareness-week-2022/>.

